

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Общи минимални стандарти на ЕС в осигуряването срещу безработица — Конкретна стъпка към ефективно прилагане на Европейския стълб на социалните права“

(становище по собствена инициатива)

(2020/C 97/05)

Докладчик: **Oliver RÖPKE**

Решение на пленарната асамблея	15.3.2018 г.
Правно основание	член 32, параграф 2 от Правилника за дейността становище по собствена инициатива
Компетентна секция	„Заетост, социални въпроси и гражданство“
Приемане от секцията	15.11.2019 г.
Приемане на пленарна сесия	11.12.2019 г.
Пленарна сесия №	548
Резултат от гласуването	141/65/14
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. На социалната среща на върха на ЕС на 17 ноември 2017 г. в Гьотеборг тържествено беше провъзгласен **Европейският стълб на социалните права (ЕССП)**. За да се вдъхне живот на този стълб, ЕС и държавите членки трябва да предприемат конкретни стъпки към ефективното му прилагане.

1.2. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) припомня **принцип 13 от ЕССП относно обезщетенията за безработица**: съгласно този принцип безработните лица имат право на подходяща подкрепа за активизиране от публичните служби по заетостта, за да се интегрират (повторно) на пазара на труда, както и на **подходящи обезщетения за безработица с разумна продължителност** в съответствие със своите вноски и с националните правила за допустимост. Тези обезщетения не трябва да бъдат демотивиращ фактор за бързото завръщане към заетост.

1.3. Въпреки различните форми на организация на национално равнище осигуряването срещу безработица е основен елемент на социалните системи на всички държави членки. ЕИСК споделя становището на Комисията, че **подобрените стандарти при системите за осигуряване срещу безработица** на държавите членки **предоставят възможност за по-добро функциониране на пазарите на труда**, като държавите членки с по-щедри системи за осигуряване срещу безработица и по-високи разходи за активна политика на пазара на труда успяват в по-голяма степен да интегрират повторно безработните лица на пазара на труда по устойчив начин ⁽¹⁾. В същото време ЕИСК подчертава тяхната важна функция като автоматичен стабилизатор.

1.4. Понастоящем съществуват големи различия между държавите членки по отношение на обезщетенията за безработица. ЕИСК препраща към съвместния доклад относно заетостта за 2019 г., съгласно който предоставянето на подходящи обезщетения за безработица за разумен период от време, достъпни за всички работници и съпътствани от ефективни политики в областта на заетостта, е от ключово значение за подпомагане на търсещите работа лица при преходи на пазара на труда ⁽²⁾.

1.5. ЕИСК отново отправя своето искане за високи стандарти на заетост и високи социални стандарти ⁽³⁾ и поради това препоръчва да бъдат определени **целеви показатели** за обезщетенията за безработица на държавите членки. Следва да бъдат изготвени целеви показатели за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на правото на обезщетение и коефициента на покритие**. Освен това ЕИСК препоръчва да бъдат определени целеви показатели за **продължаващото професионално образование и обучение и активизирането**.

⁽¹⁾ Европейски семестър — Тематичен информационен документ „Обезщетения за безработица — 2017 г.“

⁽²⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018 г., Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 7619/2019 INIT от 15.3.2019 г.

⁽³⁾ ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 165.

1.6. Като първа стъпка в процес на **изработване на референтен показател в рамките на европейския семестър** следва да бъдат определени и наблюдавани целеви показатели за обезщетенията за безработица. ЕИСК отново отправя своята препоръка ЕССП да окаже въздействие и върху икономическото управление в ЕС ⁽⁴⁾. ЕИСК счита, че **специфичните за всяка държава членка препоръки** в рамките на европейския семестър следва да съдържат конкретни целеви показатели по отношение на **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на правото на обезщетение и коефициента на покритие на обезщетенията за безработица**, а също така и за **продължаващото професионално образование и обучение и активизирането**. Специфичните за всяка държава препоръки се изготвят от Комисията, приемат се от Съвета и се одобряват от Европейския съвет.

1.7. Като **основа** за изготвянето на специфичните за всяка държава препоръки следва да служат интегрираните насоки ⁽⁵⁾. Съгласно **насока 7 от насоките за политиките за заетост за 2018 г.** ⁽⁶⁾, **които остават в сила и за 2019 г.** ⁽⁷⁾, държавите членки следва да предоставят на безработните лица **подходящи обезщетения за безработица с разумна продължителност** в съответствие с внесените от лицето вноски и с националните правила за допустимост, но тези обезщетения не трябва да бъдат демотивиращ фактор за бързото завръщане към заетост.

1.8. ЕССП се придружава от набор от социални показатели, чрез който се наблюдава прилагането на стълба, като се следят тенденциите и напредъкът в държавите членки и те се включват в европейския семестър. ЕИСК препоръчва в бъдеще в набора от социални показатели да се наблюдават и обезщетенията за безработица. Освен това той препоръчва да се предвиди **процес на изработване на референтни показатели за обезщетенията за безработица като допълнение към набора от социални показатели**. Поради това ЕИСК категорично приветства настоящите усилия на Комисията във връзка с процеса на изработване на референтни показатели за обезщетенията за безработица, като тези усилия следва да бъдат задълбочени и да бъдат обвързани с продължителен процес на мониторинг.

1.9. Предлагаият процес на изработване на референтни показатели за обезщетенията за безработица има за **цел да се постигне социално сближаване във възходяща посока на държавите членки и по-добро функциониране на пазарите на труда**. Процесът на изработване на референтни показатели трябва да се основава на анализ на състоянието, който не трябва да бъде ограничен или да разкрсява положението. Процесът на изработване на референтен показател не трябва да се свежда до мониторинг и оценка. Чрез анализ на най-добрите примери (**възприемане на добрия опит**) държавите членки трябва да се учат взаимно една от друга и да прилагат подобрения (**действия за възприемане на добрия опит**).

1.10. Процесът на изработване на референтни показатели за обезщетенията за безработица следва да бъде направляван от Комисията. Определянето на референтните показатели **следва да се направи с по-постоянното и по-активното участие на социалните партньори**.

1.11. **Социалните целеви показатели** трябва да доведат с течение на времето до социално сближаване. Хората трябва да видят, че принципите, залегнали в ЕССП, не са написани само на хартия, а се прилагат конкретно и подобряват постепенно условията им на живот.

1.12. ЕИСК препоръчва резултатите от процеса на изработване на референтните показатели да бъдат наблюдавани и оценявани внимателно. Ако не се постига достатъчен напредък в посока на желаните резултати, следва да бъде въведен правно обвързващ инструмент, който да подкрепя и допълва усилията на държавите членки за модернизиране на системите за осигуряване срещу безработица. В допълнение към **препоръката на Съвета за насочване на държавите членки**, ЕИСК препоръчва **в съответствие с член 153 от ДФЕС** да бъде въведена **директива за определяне на задължителни минимални стандарти** за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки. Тази директива би трябвало да включва изисквания за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на право на обезщетение и коефициента на покритие** на обезщетенията за безработица. ЕИСК се обявява също така за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **обучение и активизиране** в рамките на осигуряването срещу безработица.

1.13. Следва да се определи подходящ период от време, за да може всички държави членки да постигнат общите стандарти.

1.14. Както е очертано в член 153 от ДФЕС, с това не бива да се засяга в значителна степен **признатото право на държавите членки да определят основните принципи на своите системи за социална сигурност** и финансовото равновесие на тези системи. Този принцип следва да се спазва независимо от формата или същността на системата в държавата членка. Държавите членки няма да бъдат възпрепятствани да упражняват правото, предвидено в Договора, да

⁽⁴⁾ ОВ С 81, 2.3.2018 г., стр. 145.

⁽⁵⁾ ОВ L 224, 5.9.2018 г., стр. 4.

⁽⁶⁾ ОВ L 224, 5.9.2018 г., стр. 4.

⁽⁷⁾ ОВ L 185, 11.7.2019 г., стр. 44.

запазват или въвеждат по-строги защитни мерки. При това следва да се вземат специално под внимание различната организация на националните осигурителни схеми, участието на социалните партньори и финансирането.

2. Изходно положение и контекст на становището

2.1. След болезненият опит с икономическата и финансовата криза, започнала през 2008 г., и последвалата нестабилност икономиката понастоящем отново отбелязва растеж и равнищата на безработица намаляват. **Настоящото възстановяване на пазарите на труда** обаче не протича с еднакъв темп за всички държави членки, региони и групи от населението. В това отношение ЕИСК препраща към годишния доклад относно заетостта за 2019 г. ⁽⁸⁾

2.2. ЕИСК споделя виждането на Съвета, че държавите членки и ЕС следва да се справят със социалните последици от икономическата и финансова криза и да работят за **изграждането на приобщаващо общество**. Необходимо е да се вземат мерки за преодоляване на неравенството и дискриминацията. Следва да се гарантират достъпът и възможностите за всички, като бедността и социалното изключване бъдат премахнати, по-специално чрез осигуряването на **ефективно функциониращи трудови пазари и системи за социална закрила** ⁽⁹⁾.

2.3. В стратегията „Европа 2020“ ЕС си постави за цел до 2020 г. да намали с 20 милиона броя на хората, изложени на риск от **бедност и социално изключване**. Все още сме **далеч от постигането на тази цел**. Въпреки че положението непрекъснато се подобрява от 2012 г. насам (когато почти 25 % от цялото население на ЕС беше изложено на риск от бедност и социално изключване), Европа все още е изправена пред огромни предизвикателства. През 2018 г. малко под 22 % от населението в ЕС е било изложено на риск от бедност или социално изключване ⁽¹⁰⁾.

2.4. **Осигуряването срещу безработица** е основен елемент на социалните системи на всички държави членки. То предлага защитна мрежа за работниците в случай на загуба на работното място и предоставя **защита срещу бедността**. В същото време обезщетенията за безработица изпълняват ролята на **автоматични стабилизатори**, тъй като при общо повишаване на равнището на безработица доходите, а оттам и потреблението не намаляват толкова рязко. Освен това ефективните и подходящи обезщетения за безработица предоставят възможност на работниците да намерят работни места, които съответстват на техните очаквания и квалификации, или да завършат курсове за преквалификация в рамките на активната политика на пазара на труда.

2.5. В някои държави членки социалната закрила през последните години се влоши вследствие на политиката за справяне с кризата. Много хора считат, че все по-често техните социални интереси и изисквания не са гарантирани в ЕС. С Брексит за първи път се стигна до обръщане на посоката на европейската интеграция. Тези процеси трябва да бъдат разглеждани като предупредителен сигнал. ЕИСК счита, че съществува необходимост от укрепване на социалното измерение на ЕС с цел да се осигури жизнеспособността на ЕС в бъдеще и той да спечели отново доверието на хората. **Това включва необходимостта да се обърне внимание на други текущи предизвикателства като изменението на климата и цифровизацията**. За целта въз основа на стабилна, устойчива и приобщаваща икономика е необходимо да бъде поет **ангажимент на всички равнища**, включително от държавите членки, социалните партньори и представителите на гражданското общество ⁽¹¹⁾.

2.6. На социалната среща на върха на ЕС на 17 ноември 2017 г. в Гьотеборг Европейският парламент, Съветът и Европейската комисия провъзгласиха тържествено **Европейския стълб на социалните права (ЕССП)**. За да се вдъхне живот на този стълб, ЕС и държавите членки трябва да предприемат конкретни стъпки за ефективното му прилагане. В политическите насоки за Европейската комисия за периода 2019—2024 г. новоизбраният председател на Комисията Ursula von der Leyen обявява план за действие за пълното прилагане на ЕССП. С представянето на предложението си за целеви показатели за обезщетенията за безработица на държавите членки ЕИСК се надява да допринесе за прилагането на ЕССП.

2.7. ЕИСК припомня **принцип 13 от Европейския стълб на социалните права (Обезщетения за безработица)**: безработните лица имат право на подходяща подкрепа за активизиране от публичните служби по заетостта посредством политики, свързани с пазара на труда, за да се интегрират (повторно) на пазара на труда, както и на **подходящи обезщетения за безработица с разумна продължителност** в съответствие със своите вноски и с националните правила за допустимост. Тези обезщетения не трябва да бъдат демотивиращ фактор за бързото завръщане към заетост.

⁽⁸⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018 г., Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 7619/2019 INIT от 15.3.2019 г.

⁽⁹⁾ ОВ L 224, 5.9.2018 г., стр. 4.

⁽¹⁰⁾ Евростат, 16.10.2019 г.

⁽¹¹⁾ ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 1.

2.8. Във връзка с това ЕИСК припомня също така и принцип 17 от ЕССП, съгласно който **хората с увреждания** имат право на подпомагане на доходите, което да осигурява достоен живот, и на услуги, които да им дават възможност да участват на пазара на труда и в обществото. По отношение на периода, през който лицето има право на обезщетение за безработица, следва да се вземе под внимание фактът, че за хората с увреждания търсенето на ново работно място или мерките за преквалификация са значително по-трудни и отнемат повече време.

2.9. Осигуряването срещу безработица е основен елемент на социалните системи на всички държави членки. Между националните разпоредби във връзка със системите за осигуряване срещу безработица съществуват значителни различия, що се отнася както до правото на получаване, така и до размера, продължителността и начина на изчисляване. ЕИСК препоръчва да бъдат определени **целови показатели за обезщетенията за безработица** в рамките на европейския семестър. Освен това ЕИСК посочва необходимостта от гарантирането на основно социално подпомагане, основаващо се на общи правила на равнище ЕС⁽¹²⁾. Той препоръчва текуща **оценка на процеса на изработване на референтните показатели**. Би могла да се използва **препоръка на Съвета** за започване и насочване в държавите членки на дебати и реформи по отношение на въвеждането на общи минимални стандарти, както и за да създаде възможност за сътрудничество между държавите членки в тази област.

2.10. Ако не се постига достатъчен напредък в посока на желаните резултати, ЕИСК препоръчва **в съответствие с член 153 от ДФЕС** да бъде въведена **директива за определяне на задължителни минимални стандарти** за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки. Тази директива би трябвало да включва изисквания за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на право на обезщетение и коефициента на покритие** на обезщетенията за безработица. ЕИСК се обявява също така за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **обучение и активизиране** в рамките на осигуряването срещу безработица. Минималните изисквания не следва да възпрепятстват държавите членки да установяват по-амбициозни стандарти (вж. точка 16 от преамбула на Европейския съгълб на социалните права). Вече съществуващите стандарти в държавите членки не следва да бъдат снижавани. ЕИСК препоръчва минималните изисквания за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки да бъдат определени във връзка с подходящо прилагане на **клауза за ненамаляване на равнището на защита** (забрана за намаляване на равнището на защита, свързано с въвеждането на минималните стандарти). По този начин се взема предвид целта на ЕС за подобряване на условията на живот и труд в държавите членки с оглед на сближаването във възходяща посока между държавите членки (член 151 от ДФЕС).

2.11. По отношение на подпомагането на безработни лица е необходимо да се прави разграничение между социалноосигурителните обезщетения (осигурителни обезщетения) и социалната помощ. По правило осигурителните обезщетения се определят въз основа на платените вноски и са обвързани с условието за определен период на заетост. При социалната помощ става въпрос за независещо от вноски, финансирано от данъци социално плащане, което подпомага хората, които не могат сами да осигурят препитанието си, и което подлежи на проверка на нуждите. **В настоящото становище по собствена инициатива ЕИСК разглежда социалноосигурителните обезщетения.**

2.12. Във връзка с дебата относно задълбочаването на Икономическия и паричен съюз Комисията предлага създаването на **функция за стабилизация за еврозоната** (с възможност за участие на държави членки извън еврозоната), която следва да предостави възможност за по-ефективен отговор на асиметрични сътресения в бъдеще. Като възможен вариант на функцията за стабилизация Комисията посочва създаването на **европейска презастрахователна схема за обезщетения за безработица**, която да играе ролята на „фонд за презастраховане“ на националните системи за обезщетения за безработица⁽¹³⁾. Това фискално предложение, което в момента е предмет на противоречиви обсъждания, трябва да бъде **ясно разграничено от настоящото становище по собствена инициатива**, което представлява предложение в областта на социалната политика, насочено към укрепване на социалното измерение на ЕС.

2.13. ЕИСК изрази наскоро подкрепата си за разглеждане на **възможността за установяване на минимални стандарти на равнището на ЕС в националните схеми за безработица**, включително с цел да се гарантира, че всяко лице, което търси работа, може да получава финансова помощ⁽¹⁴⁾. С представеното тук становище Комитетът изпълнява понастоящем това искане.

3. Общи съображения

3.1. Съгласно **Насока 7 от насоките за политиките за заетост за 2018 г.**⁽¹⁵⁾, **които остават в сила и за 2019 г.**⁽¹⁶⁾, държавите членки следва да предоставят на безработните лица подходящи обезщетения за безработица с разумна продължителност в съответствие с внесените от лицето вноски и с националните правила за допустимост. С тази препоръка ЕССП се взема предвид в насоките за политиките за заетост.

⁽¹²⁾ ОВ С 13, 15.1.2016 г., стр. 40.

⁽¹³⁾ COM(2017) 822 final, 6.12.2017 г.

⁽¹⁴⁾ ОВ С 129, 11.4.2018 г., стр. 7.

⁽¹⁵⁾ ОВ L 224, 5.9.2018 г., стр. 4.

⁽¹⁶⁾ ОВ L 185, 11.7.2019 г., стр. 44.

3.2. **Намаляването** на броя на хората, засегнати или изложени на риск от **бедност и социално изключване**, е една от петте цели на **стратегията „Европа 2020“**, както и една от 17-те цели (ЦУР) на **Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие** на ООН. Тенденциите и напредъкът в държавите членки по отношение на лицата, засегнати или изложени на риск от бедност или социално изключване, се наблюдават и с въведения във връзка с ЕССП **набор от социални показатели**.

3.3. ЕИСК припомня констатацията на Комисията, че **периодът на правото** на обезщетение за безработица оказва пряко въздействие върху риска от изпадане в бедност на безработните лица. Държавите членки с по-щедри системи за осигуряване срещу безработица и по-високи разходи за активни политика и мерки на пазара на труда успяват по-добре да интегрират повторно безработните лица на пазара на труда по устойчив начин⁽¹⁷⁾. Съществуват **големи разлики** между държавите членки. Максималният период на правото на обезщетение за безработица е от 90 дни в Унгария до неограничено време в Белгия⁽¹⁸⁾.

3.4. ЕИСК счита, че социалноосигурителните обезщетения трябва да бъдат планирани по такъв начин, че при реализиране на риск, като например безработица, да бъде гарантиран адекватен жизнен стандарт. Поради това размерът на обезщетението за безработица, т.е. **нетният коефициент на заместване на дохода**, трябва да бъде подходящ. И в това отношение се наблюдават **огромни разлики** в рамките на ЕС. Нетните коефициенти на заместване на дохода за нископлатен работник с кратък трудов стаж (1 година) варират между по-малко от 20 % от предишните (нетни) доходи в Унгария до около 90 % в Люксембург⁽¹⁹⁾.

3.5. Съотношението между броя на безработните лица, които получават обезщетения за безработица, и общия брой на безработните лица е представено посредством **коефициента на покритие**. Коефициентът на покритие се посочва спрямо определен период на безработица (напр. брой на безработните лица, които след една година безработица продължават да получават обезщетение). И в това отношение съществуват **големи различия** между държавите членки. Средно делът на краткосрочно безработните лица (лица, които са без работа по-малко от една година), получаващи обезщетение за безработица, възлиза само на една трета от безработните лица. С показател от около 63 % Германия има най-голям коефициент на покритие. За разлика от това коефициентите на покритие в Малта, Хърватия, Полша, Румъния и България са значително под 15 %⁽²⁰⁾.

3.6. Ниският коефициент на покритие в дадена държава членка може да се дължи на различни причини. Една от причините за това е **младежката безработица**. Младите безработни лица, които не успяват да навлязат на пазара на труда, често не могат да придобият право на обезщетение поради липса на прослужено време. Поради това в много случаи младите безработни лица не получават обезщетение.

3.7. ЕИСК още веднъж подчертава, че преходът на младите хора от (училишно) образование към пазара на труда е от основно значение. Те трябва да получат възможно най-голяма подкрепа, за да бъде гарантирана възможно най-бърза интеграция на пазара на труда.

3.8. Продължителността на периода на безработица също се отразява на коефициента на покритие. Средно за ЕС коефициентът на покритие при краткосрочно безработните лица е около една трета, докато при дългосрочно безработните лица е по-нисък, тъй като срокът на правото на обезщетение в повечето държави членки е ограничен. ЕИСК препоръчва да бъде определен целеви показател за **коефициента на покритие** спрямо **краткосрочно безработните лица** (лица, които са без работа по-малко от една година).

3.9. Друга причина за ниския коефициент на покритие са **новите форми на заетост, както и атипичните и несигурните работни места**, които затрудняват придобиването на право на обезщетение. Във връзка с постигнатото от Съвета политическо споразумение относно препоръка за достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила, ЕИСК призовава за цялостно решение в посока на признаване на правата по отношение на социалната сигурност за работниците в новите форми на заетост⁽²¹⁾

3.10. Съгласно **принцип 1 от Европейския стълб на социалните права** всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо общо и професионално образование, обучение и **учене през целия живот** с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда. Ето защо ЕИСК подкрепя **целевите показатели за обучение и активизиране** и повтаря позицията си, че гарантирането на правото на учене през целия живот за всички следва да бъде включено в дневния ред на ЕС⁽²²⁾.

⁽¹⁷⁾ Европейски семестър — Тематичен информационен документ „Обезщетения за безработица — 2017 г.“

⁽¹⁸⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018 г., Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 7619/2019 INIT от 15.3.2019 г.

⁽¹⁹⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018 г., Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 7619/2019 INIT от 15.3.2019 г.

⁽²⁰⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018 г., Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 7619/2019 INIT от 15.3.2019 г.

⁽²¹⁾ ОВ С 129, 11.4.2018 г., стр. 7.

⁽²²⁾ ОВ С 237, 6.7.2018 г., стр. 8 и становища на ЕИСК в ОВ С 14, 15.1.2020 г., стр. 1 и ОВ С 14, 15.1.2020 г., стр. 46.

3.11. ЕИСК споделя гледната точка на Комисията, че по-добрите стандарти при системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки **предоставят възможност за по-добро функциониране на пазарите на труда**. Ниските стандарти обаче не означават непременно по-ниски публични разходи, тъй като безработните лица, които не получават обезщетения за безработица, в повечето случаи получават друга форма на държавно подпомагане (например помощ за безработни или минимален доход). Комитетът изразява съгласие с Комисията, че е логично да се предположи, че допълнителните разходи за установяване на по-добри стандарти при осигуряването срещу безработица — заедно с активната политика на пазара на труда — ще бъдат компенсирани в рамките на сравнително кратък период от време чрез повишаване на заетостта и генерираните в резултат на това по-големи данъчни постъпления, както и чрез по-бърз икономически растеж⁽²³⁾.

4. Конкретни бележки

4.1. Понастоящем съществуват големи различия между държавите членки по отношение на обезщетенията за безработица. ЕИСК препраща към съвместния доклад относно заетостта за 2019 г., съгласно който предоставянето на **подходящи обезщетения за безработица за разумен период от време**, достъпни за всички работници и съпътствани от ефективни активни политики по заетостта, е от ключово значение за подпомагане на търсещите работа лица при преходи на пазара на труда⁽²⁴⁾.

4.2. Поради това ЕИСК препоръчва да бъдат определени **целеве показатели** за обезщетенията за безработица на държавите членки. Следва да бъдат изготвени целеви показатели за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на правото на обезщетение и коефициента на покритие**. Освен това ЕИСК препоръчва да бъдат определени целеви показатели за **продължаващото професионално образование и обучение и активизирането**.

4.3. ЕИСК приветства изрично усилията на Комисията за прилагане на ЕССП, наред с другото, в рамките на европейския семестър и за ускоряване на процеса на изработване на референтни показатели за обезщетенията на националните системи за осигуряване срещу безработица (наред с другото, чрез съвместния доклад за заетостта). Определянето на референтни показатели с право се възприема като съществен инструмент за прилагането на ЕССП. Тези усилия следва да бъдат засилени, както и да бъдат обвързани с траен процес на мониторинг. Процесът на изработване на референтни показатели за обезщетенията за безработица трябва да има за **цел да допринесе за социално сближаване във възходяща посока** в ЕС и за **по-ефективно функциониране на пазарите на труда**.

4.4. ЕИСК счита, че **специфичните за всяка държава препоръки** следва да съдържат конкретни целеви показатели по отношение на **нетните коефициенти на заместване на дохода, срока на правото на обезщетение и коефициента на покритие** на обезщетенията за безработица, а също така и за **продължаващото професионално образование и обучение и активизирането**. Във връзка с това Комитетът подкрепя подхода на Комисията, при който **по-щедрите обезщетения** трябва да бъдат съпътствани от **съответно активизиране на безработните лица**.

4.5. **Успехът на вътрешния пазар** зависи до голяма степен от ефективността на пазарите на труда и системите за социална закрила, както и от способността на европейските икономики да се адаптират към сътресенията. С оглед на това беше разработена стратегията „Европа 2020“ като стратегия за превръщането на ЕС в интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика с цел постигане на високи равнища на заетост, производителност и социално сближаване⁽²⁵⁾. ЕИСК отбелязва също така, че ЕС няма да постигне поставената в **стратегията „Европа 2020“ цел** за намаляване с 20 милиона на броя на лицата, изложени на риск от бедност и социално изключване.

4.6. ЕИСК счита, че **след изборите за Европейски парламент, проведени от 23 до 26 май 2019 г.**, приоритетна задача на новосформираната Комисия трябва да бъде да предложи мерки за по-добро функциониране на пазарите на труда и за сближаване на държавите членки във възходяща посока. Необходимо е да се изготви нова стратегия за социалното измерение на Европа за периода след 2020 г.

4.7. Понастоящем държавите членки обсъждат **социалното измерение на Европа за периода след 2020 г.** В този контекст наред с другото се поставя и въпросът кои ключови аспекти на бъдещото социално измерение трябва да бъдат определящи⁽²⁶⁾. ЕИСК счита, че **по-ефективното функциониране на пазарите на труда и борбата с бедността и социалното изключване** са ключови аспекти от социалното измерение на Европа за периода след 2020 г. Съществен принос в това отношение могат да имат целевите показатели за обезщетенията за безработица на държавите членки.

4.8. Социалните целеви показатели трябва да доведат с течение на времето до социално сближаване. Хората трябва да усетят, че правата и принципите, като залегналите в Европейския стълб на социалните права, не са написани само на хартия, а се прилагат конкретно и подобряват постепенно условията им на живот.

⁽²³⁾ Европейски семестър — Тематичен информационен документ „Обезщетения за безработица — 2017 г.“

⁽²⁴⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018 г., Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 7619/2019 INIT от 15.3.2019 г.

⁽²⁵⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018 г., Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 7619/2019 INIT от 15.3.2019 г.

⁽²⁶⁾ Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси ST 6622 2019 INIT, 27.2.2019 г.

4.9. Ако целевите показатели в рамките на европейския семестър не постигнат резултати в достатъчна степен, ЕИСК препоръчва с оглед на социалното измерение на Европа след 2020 г. **в съответствие с член 153 от ДФЕС** да бъде въведена **директива за определяне на задължителни минимални стандарти** за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки. Тази директива би трябвало да включва изисквания за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на право на обезщетение и коефициента на покритие** на обезщетенията за безработица. ЕИСК се обявява също така за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **обучение и активизиране** в рамките на осигуряването срещу безработица.

Брюксел, 11 декември 2019 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

ПРИЛОЖЕНИЕ

Следните изменения получиха най-малко една четвърт от подадените гласове, но бяха отхвърлени по време на разискванията (член 59, параграф 3 от Правилника за дейността):

1. Параграф 1.12

се изменя, както следва:

ЕИСК препоръчва резултатите от процеса на изработване на референтните показатели да бъдат наблюдавани и оценявани внимателно. Ако не се постига достатъчен напредък в посока на желаните резултати, следва да ~~бъде съвместно правно обвързваща инструмент се обмисли въвеждането на задължителна правна рамка, която~~ да подкрепя и допълва усилията на държавите членки за модернизиране на системите за осигуряване срещу безработица. В допълнение към ~~препоръката на Съвета за насочване на държавите членки, ЕИСК препоръчва в съответствие с член 153 от ДФЕС да се обмисли обвързваща правна рамка~~ **бъде съвместно директива за определяне на задължителни минимални стандарти** за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки. Тази ~~директива~~ **правна рамка** би трябвало да включва изисквания за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на право на обезщетение и коефициента на покритие** на обезщетенията за безработица. ЕИСК се обявява също така за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **обучение и активизиране** в рамките на осигуряването срещу безработица.

Резултат от гласуването:

Гласове „за“: 64

Гласове „против“: 119

Гласове „въздържал се“: 19

2. Параграф 2.10

Ако след време, и след като се извърши строг мониторинг и оценка на резултатите, не се постига достатъчен напредък в посока на желаните резултати, ЕИСК препоръчва ~~в съответствие с член 153 от ДФЕС да бъде съвместно директива да се обмисли създаването на обвързваща правна рамка за определяне на задължителни минимални стандарти~~ за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки. Тази ~~директива~~ **правна рамка** би трябвало да включва изисквания за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на право на обезщетение и коефициента на покритие** на обезщетенията за безработица. ЕИСК се обявява също така за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **обучение и активизиране** в рамките на осигуряването срещу безработица. Минималните изисквания не следва да възпрепятстват държавите членки да установяват по-амбициозни стандарти (вж. точка 16 от преамбюла на Европейския съгла на социалните права). Вече съществуващите стандарти в държавите членки не следва да бъдат снижавани. ЕИСК препоръчва минималните изисквания за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки да бъдат определени във връзка с подходящо прилагане на **клауза за ненамаляване на равнището на защита** (забрана за намаляване на равнището на защита, свързано с въвеждането на минималните стандарти). По този начин се взема предвид целта на ЕС за подобряване на условията на живот и труд в държавите членки с оглед на сближаването във възходяща посока между държавите членки (член 151 от ДФЕС).

Резултат от гласуването:

Гласове „за“: 63

Гласове „против“: 122

Гласове „въздържал се“: 18

3. Параграф 4.9

Ако след строг мониторинг и оценка целевите показатели в рамките на европейския селскостопански резултати ~~в достатъчна степен се оказват недостатъчно ефективни~~, ЕИСК препоръчва с оглед на социалното измерение на Европа след 2020 г. да ~~се обмисли~~ **бъде съвместно директива** ~~въвеждането на обвързваща правна рамка~~ **в съответствие с член 153 от ДФЕС за определяне на задължителни минимални стандарти** за системите за осигуряване срещу безработица на държавите членки. Тази ~~директива~~ **правна рамка** би трябвало да включва изисквания за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **нетния коефициент на заместване на дохода, срока на право на обезщетение и коефициента на покритие** на обезщетенията за безработица. ЕИСК се обявява също така за валидни за целия ЕС минимални стандарти за **обучение и активизиране** в рамките на осигуряването срещу безработица.

Резултат от гласуването:

Гласове „за“: 63

Гласове „против“: 122

Гласове „въздържал се“: 21
